

**Planning & Controlcyclus
2015
Bestuurlijk**

1. P&C cyclus op concernniveau

1.1 Waterbeheerplan

Het waterbeheerplan is het kader voor alle activiteiten van de organisatie. Voor een periode van 6 jaar legt de VV vast welke doelstellingen ze wil bereiken en wat daarvoor gedaan moet worden. Het WBP geeft op hoofdlijnen een overzicht van de kosten die daarmee gemoeid zijn. WBP en Meerjarenraming moeten één op één op elkaar aansluiten: inhoud en benodigde middelen moeten met elkaar kloppen.

Het waterbeheerplan houdt rekening met de integrale plannen van het rijk, de provincie en de provinciale verordening.

Het geldende waterbeheerplan loopt tot 2016. In 2015 wordt het nieuwe plan (2016 – 2021) vastgesteld. Het uitvoeringsprogramma wordt gevormd door de zes kadernota's die in de planperiode van het WBP 5 opgesteld worden.

1.2 Kadernota 2016-2020

Positie in de P&C-cyclus

- De kadernota 2016 volgt op de programmabegroting 2015 en de meerjarenraming 2016-2019, de Jaarrekening en -verslag 2014.
- De kadernota wordt gevolgd door de programmabegroting 2016 en de meerjarenraming 2017-2020.

Doel

Het WBP is een vastgesteld statisch document dat wordt herijkt en geactualiseerd in de kadernota. Voor een effectief en efficiënt verloop van het begrotingsproces worden in de kadernota de kaders vastgesteld voor de komende (meerjaren)begroting. De kadernota vormt de start van het begrotingsproces voor 2016, wat een termijn omvat van 2016 t/m 2020.

Het waterbeheerplan is het uitgangspunt voor de kadernota 2016.

De kadernota is vooral van belang voor de kaderstellende en beleidsbepalende functie van het algemeen bestuur. In de besprekingen over de kadernota geeft het algemeen bestuur het dagelijks bestuur de beleidsmatige en financiële kaders mee die gelden voor de uitwerking van het meerjarenbeleid.

Inhoud

In de kadernota 2016 worden de ontwikkelingen en structurele effecten verwerkt die nog niet door de VV in de begrotingscyclus zijn vastgelegd en wordt aangegeven wat daarvan het effect is op het beleid van het waterschap voor de komende jaren. De financiële gevolgen, inclusief die voor de waterschapsbelastingen die worden opgelegd, worden in beeld gebracht. De kadernota leidt tot een besluit over welke financiële en inhoudelijke kaders gelden voor het begrotingsproces. De financiële kaders dienen aan te sluiten bij de in de nota geformuleerde ontwikkelingen en beleid. Het betreft zowel interne als externe ontwikkelingen, zowel financieel als inhoudelijk.

De kadernota is in vorm vrij omdat het geen wettelijk vereist P&C product is. In verband met de onderlinge vergelijkbaarheid van de P&C-producten wordt een identieke indeling van die producten gevolgd. Hoofdstuk 4 van het Waterschapsbesluit geeft de uitgangspunten: er is een programma-indeling, waarin doelstellingen, beleid en de kosten zijn weergegeven. Eenvoudig geformuleerd, gaat het in de P&C-producten dus telkens om de beantwoording van de 3 W-vragen:

- Wat willen we bereiken?
- Wat gaan we er voor doen?
- Wat gaat het kosten?

In de kadernota worden deze vragen per programmalijn op het niveau van doelen, resultaten en prestatie-indicatoren gemonitord.

Naast de programmabeschrijving bestaat de kadernota uit een algemene toelichting, waarin ten minste staat:

- de gevolgen voor de WBP-doelstellingen per programma
- de financiële uitgangspunten zoals die in de begroting zijn vastgelegd.

Planning

De kadernota vormt de start van het begrotingsproces 2016. Vooruitlopend op de vaststelling in de VV van 2 juli 2015 is de ambtelijke voorbereiding van Programmabegroting 2016 en de meerjarenraming 2016-2019 al gestart; eventuele gevolgen van de formele vaststelling van de kadernota zullen in het proces van de begroting worden verwerkt.

1.3 Programmabegroting 2016 en de meerjarenraming 2017-2020

Positie in de P&C-cyclus

De Programmabegroting 2016 en de meerjarenraming 2017-2020 volgt op de kadernota 2016 en de Burap 2015.

De Programmabegroting 2016 en de meerjarenraming 2017-2020 worden gevolgd door de Najaarsbrief 2015 en de jaarrekening 2015;

Doel

In de Programmabegroting 2016 en de meerjarenraming 2017-2020 stelt de Verenigde Vergadering de financiële en inhoudelijke kaders vast waarbinnen het College de komende begrotingsjaren moet opereren. Per programmalijn geeft de Verenigde Vergadering aan welke doelen zij wil bereiken en wat de beoogde effecten daarvan zijn door middel van het benoemen van doelen, resultaten en prestatie-indicatoren. Ook wordt aangegeven hoeveel dit mag kosten.

Feitelijk bestaat de totale programmabegroting 2016 uit drie delen: de bestuurlijke programmabegroting en de meerjarenraming en de ambtelijke beheersbegroting.

- De programmabegroting is het document dat de financiële en inhoudelijke kaders van de VV voor het college bevat voor het volgende begrotingsjaar. Hierover wordt via de Bestuursrapportages (tussentijds) en het Jaarverslag (achteraf) gerapporteerd.
- De meerjarenraming bevat de meerjarige¹ doorkijk en is primair van belang voor de kostenontwikkeling, de financieringsonderbouwing en de tariefsstelling.
- De beheersbegroting is de gedetailleerde financiële uitwerking van de begroting. Het is een tabel, waarin de programmabegroting is toegedeeld aan de lijnorganisatie op basis waarvan de financiële bedrijfsvoering van de organisatie plaats vindt en is voor intern gebruik.

Inhoud

De Programmabegroting 2016 en de meerjarenraming 2017-2020 is de uitwerking van de vastgestelde kadernota 2016 in concrete doelstellingen, resultaten en prestatie-indicatoren per programmalijn en de bijbehorende (financiële) middelen. Voor wat betreft de voorbereiding is sprake van één proces en één document.

Op het niveau van de Toelichting (MJR) en Paragrafen (Begroting) omschrijft het Waterschapsbesluit wat minstens in de begroting moet zijn opgenomen.²

Planning

De VV stelt de Programmabegroting 2016 en de meerjarenraming 2017-2020 vast op 19 november 2015. Deze datum wordt bepaald door de vereisten uit de waterschapswet³ en het tijdig gereed zijn van de administratie voor het nieuwe boekjaar.

De ambtelijke voorbereiding is erop gericht om de conceptbegroting van de (exploitatie- en investerings)budgetten eind augustus 2015 ambtelijk te hebben afgerond. Daarna volgt het afstemmingsproces in DMT en het College.

¹ WS-wet art 100: ten minste 3 op het begrotingsjaar volgende jaren.

² Waterschapsbesluit artikel 4.7 en 4.8 omschrijft de minimum vereisten aan de inhoud van de toelichting (MJR); artikel 4.11 t/m 4.25 die voor de paragrafen (Begroting).

³ WS-wet art 101: het DB zendt de begroting binnen 2 weken na vaststelling, en uiterlijk 1 december aan GS van de provincie.

1.4 Bestuursrapportage en Jaarverslaggeving (van D&H aan VV)

1.4.1 Bestuursrapportage en de Najaarsbrief

Positie in de P&C-cyclus

De Burap 2015 (tot en met juni) volgt op de jaarrekening en jaarverslag 2014, de programma begroting 2015 en de meerjarenraming 2016-2019 en de kadernota 2016.

De Burap 2015 wordt opgebouwd vanuit de Begroting 2015, Burap 1 2015; programma- en teamrapportages januari t/m juni.

De Burap 2015 wordt gevolgd door de Najaarsbrief en de jaarrekening en jaarverslag 2015.

Doel

Via de Burap informeert D&H de VV over de afwijkingen ten opzichte van de begroting en de voortgang op de prestatie-indicatoren. Het is een middel voor informatievoorziening en verantwoording, op basis waarvan de VV eventueel kan bijsturen door bijvoorbeeld over begrotingswijzigingen te beslissen. De wijzigingen kunnen betrekking hebben op de lopende begroting, maar ook doorwerken in de meerjarenraming.

De structurele effecten uit de Burap en jaarrekening zijn daarnaast van belang als input in het begrotingsproces 2016.

Voor de Burap geldt dat gerapporteerd wordt over de begroting 2015 inclusief de bijstellingen die voortkomen uit de structurele effecten die na vaststelling van de oorspronkelijke begroting hebben plaatsgevonden. Deze effecten komen met name naar voren uit de jaarrekening 2014. De Burap is verder van groot belang als input voor het proces van de programma begroting 2016 en de meerjarenraming 2017-2020.

Daarnaast voert de accountant over de eerste zes maanden van het jaar een interim-controle uit waarin de Burap één van de onderwerpen is.

Om de tijd tussen de Burap en het Jaarverslag te overbruggen wordt een Najaarsbrief opgesteld die informatief van karakter is. De Najaarsbrief is net als de Burap een rapportage op afwijking die wordt vorm gegeven in een informatieve brief. De Najaarsbrief volgt op de Burap en wordt gevolgd door het Jaarverslag.

Inhoud

In verband met de onderlinge vergelijkbaarheid van de P&C-producten wordt, zoals bij de beschrijving van de kadernota al geschetst, in principe een identieke indeling van die producten gevolgd. Conform hoofdstuk 4 van het Waterschapsbesluit gelden de uitgangspunten:

- er is een programma-indeling, waarin doelstellingen, beleid en de kosten zijn weergegeven. Over de *afwijkingen* ten opzichte van de 3 W-vragen wordt gerapporteerd.
- Elk programma bestaat uit een overzicht van kerncijfers met een korte toelichting.
- Voor de Burap en de Najaarsbrief geldt dat alleen over afwijkingen ten opzichte van het vorige vastgestelde P&C product wordt gerapporteerd. Voor wat betreft de inhoud gaat het om afwijkingen op de doelen en resultaten, maar wordt de voortgang gerapporteerd betreffende de prestatie-indicatoren.

Planning

De Burap 2015 wordt in de VV van 24 september 2015 vastgesteld.

De Najaarsbrief 2015 wordt op 17 december 2015 aan de VV aangeboden.

1.4.2 Jaarverslaggeving

Positie in de P&C-cyclus

Jaarverslaggeving 2014 volgt op de begroting 2015, de Burap en de najaarsbrief 2014.

Jaarverslaggeving 2014 wordt opgebouwd vanuit de begroting 2014 en de programma- en teamrapportages.

Jaarverslaggeving 2014 wordt gevolgd door de kadernota 2016 en de Burap 2015;

Doel

De jaarverslaglegging is het sluitstuk van de jaarlijkse planning en controlcyclus waarmee D&H aan de VV verantwoording aflegt over het door het college gevoerde bestuur⁴. De jaarverslaggeving betreft een verantwoording over de bestede middelen en de bereikte resultaten ten opzichte van de begroting, waarbij rekening wordt gehouden met de bijstellingen vanuit de bestuursrapportages.

De jaarverslaglegging wordt getoetst door de accountant. De accountant brengt een advies uit aan het bestuur, inclusief een oordeel over de kwaliteit en betrouwbaarheid en rechtmatigheid.

De jaarrekening is verder van belang voor een aantal externe doelen zoals de opgave voor de berekening van het totale EMU-saldo en CBS statistieken. Ook moet de vastgestelde jaarrekening inclusief besluit uiterlijk 15 juli van het volgende jaar aan de toezichthouder (de provincie) zijn aangeboden

Inhoud

De indeling van jaarverslaglegging volgt de indeling van de programmabegroting. In het Waterschapsbesluit zijn verder vele wettelijke vereisten beschreven waaraan de verslaggeving moet voldoen. De volgende hoofdonderdelen zijn te onderscheiden:

- Het jaarverslag, met daarin opgenomen de programmaverantwoording en de financiële paragrafen⁵.
- De jaarrekening, met daarin opgenomen: de exploitatierekening ingedeeld naar programma's, kostendragers en kosten- en opbrengstensoorten en de balans⁶.

Planning

De jaarverslaglegging moet worden vastgesteld vóór de vaststelling van de Burap en de kadernota, zodat de in de P&C-cyclus opeenvolgende documenten elkaar ook daadwerkelijk opvolgen. Voor 2015 is besloten dat de jaarrekening en het jaarverslag 2014 in de VV van 23 april 2015 zal worden behandeld. Dit betekent dat sprake is van een zeer krappe planning welke weinig ruimte laat voor afwijkingen.

In het proces is ruimte voor de accountscontrole ingebouwd inclusief de rapportage aan D&H en VV.

⁴ WS wet art. 103.

⁵ WS besluit art. 4.27 t/m 4.35

⁶ WS besluit art. 4.36 t/m 4.62

	Jan.	Prog. Rap.	Maart	April	Prog. Rap.	Juni	Juli	Prog. Rap.	Sept.	Okt.	Prog. Rap.	Nov.	Dec.
Jaarverslag '14													
DMT			4										
PFO's			Vòòr 17										
D&H			17										
Commissies				7									
VV				23									
Bestuursrapportage '15													
DMT								5					
PFO's								Vòòr 18					
D&H								18					
Commissies									8				
VV									24				
Najaarsbrief '15													
DMT											28		
PFO's											Vòòr 10		
D&H											10		
Commissies												1	
VV												17	
Kadernota '16													
DMT					13								
PFO's					Vòòr 26								
D&H					26								
Commissies						16							
VV							2						
Begroting '16													
DMT										30			
PFO's										Vòòr 13			
D&H										13			
Commissies											3		
VV											19		
Jaarplannen '16													